

**Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ**

Број: 353-02-3014/2021-03

Датум: 07.02.2022.

Немањина 22-26

Београд

На основу члана 2. тачка 2. алинеја 1. Закона о процени утицаја на животну средину («Службени гласник РС», број 135/04, 36/09), чл. 136. Закона о општем управном поступку («Службени гласник РС», бр. 18/16 и 95/18-аутентично тумачење), члана 6. став 1. и члана 39. став 1. тачка 4) Закона о министарствима («Службени гласник РС», број 128/20), члана 23. став 2. и члана 24. став 3. Закона о државној управи («Службени гласник РС», бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), а на основу захтева носиоца пројекта „ЕКСПЛОКАМ“ д.о.о. Блаце, државни секретар Министарства заштите животне средине Александар Дујановић, по решењу о овлашћењу број: 021-01-13/1/2021-09 од 22.07.2021. године, доноси:

РЕШЕЊЕ

1. **ДАЈЕ СЕ САГЛАСНОСТ** носиоцу пројекта „ЕКСПЛОКАМ“ д.о.о. Блаце, на Студију о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТГК лежишта „Варница“ код Ражња, на деловима катастарских парцела број: 2985, 2983, 2984, 2986, 2980, 2978, 2979, 2991, 2981, КО Мађаре, деловима катастарских парцела број: 4,16,17, 18, 19, 20 и 21 КО Чубура, 115, 117, 4875 КО Браљина, све у СО Ражањ.
2. Налаже се носиоцу пројекта да при реализацији предметног пројекта, у свему испоштује услове осталих надлежних органа и организација, а нарочито мере заштите животне средине утврђене у предметној Студији и програм праћења утицаја на животну средину и програм праћења утицаја на животну средину (поглавља 8. и 9. Студије).
3. Носилац пројекта је дужан да у року од две године од дана добијања овог решења започне извођење пројекта из тачке 1. овог решења. Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину саставни су део техничке документације.
4. О трошковима поступка биће решено посебним решењем.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

Носилац пројекта „ЕКСПЛОКАМ“ д.о.о. Блаце, дана 05.11.2021. године, поднео је Министарству заштите животне средине захтев за давање сагласности на Студију о процени утицаја на животну

средину пројекта експлоатације кречњака као ТГК лежишта „Варница“ код Ражња, на деловима катастарских парцела број: 2985, 2983, 2984, 2986, 2980, 2978, 2979, 2991, 2981, КО Мађаре, деловима катастарских парцела број: 4,16, 17, 18, 19, 20 и 21 КО Чубура, 115, 117, 4875 КО Браљина, све у СО Ражањ.

Студија о процени утицаја на животну средину је урађена у свему у складу са решењем о одређивању обима и садржаја Студије о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТГК лежишта „Варница“ код Ражња, на деловима катастарских парцела број: 2985, 2983, 2984, 2986, 2980, 2978, 2979, 2991, 2981, КО Мађаре, деловима катастарских парцела број: 4,16, 17, 18, 19, 20 и 21 КО Чубура, 115, 117, 4875 КО Браљина, све у СО Ражањ, број 353-02-2064/2021-03 од 08.09.2021. године.

У складу са чланом 20. Закона о процени утицаја на животну средину, обезбеђен је јавни увид, организована презентација и спроведена јавна расправа о предметној Студији – оглас у локалном листу „Народне новине“ од 08.12.2021. године, веб сајт министарства <http://www.ekologija.gov.rs/obavestjenja/procena-uticaja-na-zivotnu-sredinu/>. Јавна расправа је одржана 28.12.2021. године у Општинској управи Ражањ.

У току трајања јавног увида достављени су коментари Општинске управе општине Ражањ, Канцеларије за локални економски развој, дана 27.2.2021 године и односили су се на следеће:

1. Катастарске парцеле у Плану детаљне регулације простора за експлоатацију кречњака на локалитету «Варница», у општини ражањ нису исте као у Студији,
2. На страни 2-40 – предвиђена је изградња новог моста преко Ражањске реке и приступни пут од општинског пута Ражањ – Лучина до каменолома. Планиран је и други, алтернативни правац који иде према селу Чубура и захтев се односи на то да се и тај путни правац унесе у текст студије,
3. У студији је изостављено да се опише негативни утицај рада површинског копа на ловачки дом, који се налази на растојању од 160 м. Планирано је да ловачки дом у будућности постане туристичко – излетнички комплекс.

У складу са чланом 22. и члановима 23. и 24. Закона о процени утицаја на животну средину, Решењем број: 353-02-3014/2021-03 од 23.11.2021. године образована је Техничка комисија која је разматрала предметну Студију о процени утицаја на животну средину.

Техничка комисија је дана 14.01.2022. године, сачинила Извештај о оцени предметне Студије о процени утицаја на животну средину, у коме је констатовала да иста није у потпуности урађена сагласно Закону о процени утицаја на животну средину и Правилнику о садржини студије о процени утицаја на животну средину („Сл. гласник Р.Србије“ број 69/05).

Примедба: Кроз Студију се провлачи више ситних грешака у тексту па је потребно извршити проверу и исправку Страна 4, дат је "Садржај" студије без навођења бројева страна. Такође, на страни 13, дат је "Садржај" студије са нумерисаним ставкама до броја 235. Исправити.

Одговор: Накнадним ишчитавањем текста Студије о процени утицаја на животну средину исправљене су све уочене штампарске грешке. На првим странама дела Б приложен је исправљен Садржај студије са правилно нумерисаним бројевима страна.

Примедба је у потпуности прихваћена, отклоњене су грешке и исправљена интегрисана у кориговану верзију Студије

- 2. Примедба:** Недостају потписи сагласности носиоца пројекта као и сарадника на изради Студије.

Одговор: У исправљеној и допуњеној верзији Студије о процени утицаја приложен је списак обрађивача Студије са њиховим потписима.

- 3. Примедба:** Потребно је допунити и ажурирати документацију по којој је урађена Студија (Решење Завода за заштиту природе Србије, решење Завода за заштиту споменика) и дефинисати услове у односу на Студију изводљивости експлоатације кречњака као техничко-грађевинског камена лежишта „Варница“ код Ражња из 2021 године.

Одговор: Процес развијања пројекта потенцијалног каменолома одвија се као постепено сагледавање ограничења и могућности за паралелну реализацију одређених активности. Узимајући у обзир да су се многе припремне активности одвијале у пандемијским условима, хронологија добијања одређених захтева је у неким фазама била незнатно измењена. Израда Студије изводљивости¹ започета је почетком 2021. године, али је као финална верзија, израђена у јуну 2021. године. Студија је израђена на основу обимне документације која је прописана законом и која је, између осталог, садржала следећа остварена документа:

- Решење завода за заштиту природе за истраживања 03 број 020-372/3 од 04.03.2020. године;
- Решење завода за заштиту споменика културе за истраживање број 189/2-02 од 07.02.2020. године;
- Информацију о локацији за истраживање издату од општине Ражањ, број: 35011/2020-02 од 04.03.2019. године;
- Решење о истраживању издато од Министарства рударства и енергетике РС, број: 310-02-01858/2019-02 од 31.03.2020. године и
Решењем о резервама број: 310-02-001772/2020-02 од 01.03.2021. године.
Израђена Студије изводљивости (јуна 2021. године) је послужила за остваривање нових аката надлежних институција, и то:
- Решење Завода за заштиту споменика културе за експлоатацију, број 790/2-02 од 25.06.2021. године;
- Нова информација о локацији за експлоатацију кречњака добијена од општине Ражањ, број: 350-32/2021-02 од 21.06.2021. године;
- Решење завода за заштиту природе за експлоатацију 03 број 021-1938/2 од 01.07.2021. године;
- Мишљење ЈВП "Србијаводе" ВПЦ Морава-Ниш, број: 6518/1 од 05.07.2021. године;

- Водни услови, издати од Министарства водопривреде РС, Републичка дирекција за воде, број: 325-05-00511/2021-07 од 07.07.2021. године;

Побројана акта су била основ за даљу разраду пројекта, између осталог и за Студију о процени утицаја. Прво побројани акти односили су се на процес **истраживања** и послужили су за израду Студије изводљивости експлоатације кречњака као техничкограђевинског камена. По изради предметне Студије изводљивости прибављена су нова акта од носиоца јавних овлашћења за **експлоатацију** камена. Студија изводљивости је усклађена и усаглашена са тако издатим Условима, односно нико од носиоца јавних овлашћења није имао примедбе на предметну Студију и прибављени су напред наведени услови за експлоатацију.

У предметној Студији о процени утицаја на животну средину направљен је превид и грешком су изостављена одређена тражена акта, што је кориговано у финалној верзији Студије и дато кроз списак Документационог материјала.

Примедба у потпуности прихваћена и уклопљена у финалну верзију Студије

4. **Примедба:** Недостаје у прегледу законске регулативе Правилник о техничким нормативима за површинску експлоатацију архитектонско-грађевинског камена (украсног камена), техничког камена, шљунка и песка и прераду архитектонско-грађевинског камена (Сл. лист СФРЈ бр.11/86).

Одговор: Тачка 8.1.1. у предметном поглављу (страна 8-53) допуњена је Правилником о техничким нормативима за површинску експлоатацију архитектонско-грађевинског камена (украсног камена), техничког камена, шљунка и песка и прераду архитектонскограђевинског камена (Сл. лист СФРЈ бр.11/86).

5. **Примедба:** Потребно је детаљније описати и приказати тренутно стање животне средине на микролокацији око самог лежишта и извршити испитивање „нултог стања“ ваздуха, вода, земљишта и буке, нарочито због планова изградње туристичко-излетничког комплекса као и ловачког дома који су у непосредној близини.

Одговор: Општина Ражањ у складу са надлежностима локалне самоуправе и законодавством у области заштите животне средине има обавезу праћења стања животне средине, међутим подаци о измереним вредностима су доста оскудни. За потребе допуне предметне Студије процене утицаја на животну средину извршена су одређена теренска испитивања и Студија је допуњена у овом делу (поглавље 2.14, страна 2-31 до 2-47). За потребе измене Просторног плана општине Ражањ за потребе изградње туристичкоизлетничког комплекса као и ловачког дома који су у непосредној близини израђена је Стратешка процена утицаја на животну средину са оценом стања, што је између осталог и послужило као основа за допуну овог дела Студије.

6. **Примедба:** Детаљније приказати на ситуационој карти положај сталних и помоћних објеката који ће бити изграђени и у употреби на површинском копу.

Одговор: На графичком прилогу број 9 поред сталних објеката кога чине површински коп и одлагалишта јаловине, детаљно су приказани и сви други планирани привремени објекти:

- Канцеларија контејнерског типа
- Приручни магацин контејнерског типа,
- Мобилни санитарни ситем,
- Надстрешница за привремено чување опасног отпада.
- Цистерна за воду и СЕМИМОБИЛНО ПОСТРОЈЕЊЕ за припрему кречњака.

7. **Примедба:** Страна 17, став 6. наведено је: "Просторним планом општине Ражањ прописана је обавеза израде плана детаљне регулације за експлоатацију и прераду минералних сировина". Такође, наведено је да је даје Скупштина општине Ражањ донела Одлуку о изради ПДР-а простора за експлоатацију кречњака на локалитету "Варница", СО Ражањ (Сл. Лист општине Ражањ, број: 29/20 и Одлуку о приступању изради Стратешке процене утицаја на животну средину ПДР-а простора за експлоатацију кречњака на локалитету "Варница", СО Ражањ (Сл. Лист општине Ражањ, број: 29/20). Да ли је урађена и усвојена Стратешка процена утицаја на животну средину? Навести број и датум доношења предметног плана са стратешком проценом утицаја на животну средину.

Одговор: Горе представљени наводи који се односе на обавезу израде Плана детаљне регулације простора за експлоатацију кречњака на локацији "Варница" су дефинисани првобитно прибављеном Информацијом о локацији а на основу постојећег и важећег Просторног плана општине Ражањ, издатом на почетку процеса истраживања кречњака, од стране општинске управе општине Ражањ почетком 2019. године. У Предметном Просторном плану идентификован је локалитет Варнице као лежиште неметаличних минералних сировина. Након добијања предметне информације компанија Експлокам доо Блаце, као инвеститор, а након завршетка неопходних истраживања се управо руководи инструкцијама из предметне информације о локацији и основном дефинисаним у важећем плану. У комуникацији са општинском управом покренут је процес израде предметног Плана детаљне регулације а—спроводи га компанија "Инфоплан" из Аранђеловца. Одлука о изради ПДР простора за експлоатацију кречњака на локалитету "Варница" у општини Ражањ, усвојена је на скупштини општине Ражањ и објављена у Службеном листу општине Ражањ, број 29/20.

Након израђеног нацрта ПДР, првог раног јавног увида, одлучено је да се изврше одређене допуне у делу потребне површине (радне и манипулативне површине) на самој локацији будућег каменолома због конфигурације и морфологије терена а на захтев инвеститора, и након тога је донешена НОВА одлука општине Ражањ о изменама и допунама ПДР експлоатације кречњака локалитета "Варница" у општини Ражањ, дана 29.07.2021. године, број: 35-13/21-11.

Истом одлуком је и наложена измена Одлуке о измени и допуни Одлуке о изради Стратешке процене утицаја на животну средину ПДР простора за експлоатацију кречњака на локалитету "Варница" код Ражња, број: 501-42/21-11 од 29.07.2021. године.

За потребе израде ПДР и Стратешка процена утицаја на животну средину од надлежних институција прибављена су потребна акта од свих носиоца јавних овлашћења и уграђена у унутар поменутих докумената. Нацрт је одобрен од Комисије за планове општине Ражањ и тренутно је у процедури оглашавања у јавном локалном гласилу "Народне Новине" из Ниша као и на порталу локалне управе општине Ражањ.

Процедура израде Плана и Стратешке процене спроводи се по свим прописаним корацима и компанија Експлокам доо, Блаце, као инвеститор потребне планске документације, активно учествује у процедури усвајања Плана и Стратешке процене уз уважавање свих ставова и савета локалне управе општине Ражањ.

Истовремено, предметна Студија о процени утицаја на животну средину у потпуности је уподобљена са Планом детаљне регулације и Стратешком проценом утицаја на План (који су предати општини Ражањ на даљу надлежност).

8. **Примедба:** Страна 46, наведено је да "Пре крчења простора за отварање површинског копа обавестити ЈП "Србијашуме". Потребно је приложити и услове наведеног предузећа.

Одговор: Студија је допуњена Условима Србијашуме број 17695 од 7.12.2021. године и предметни Услови су приложени у финалној верзији Студије о процени утицаја.

9. **Примедба:** Извод из пројекта, који је предмет процене, урадити у складу са садржајем пројекта.

Одговор: Тачка 3. ОПИС ПРОЈЕКТА у потпуности је изложена према садржини главног рударског пројекта, осим техно-економске оцене која је према Правилнику о садржини рударских пројеката саставни део главног рударског пројекта.

10. **Примедба:** Такође, урадити и Извод из пројекта рекултивације техничким решењем и избором биљних врста и количином истих.

Одговор: Експлоатацијом кречњака на површинском копу „Варница“ деградираће се укупно 6.1126 м² земљишта. У табели 3.43. приказана је структура деградираних површина услед експлоатације кречњака.

Експлоатацијом кречњака на површинском копу „Варница“ образоваће се амфитеатар код кога ће услед минирања доћи до дезинтеграције подлоге и уситњавања материјала (разбијање скелета).

Кроз техничку рекултивацију косине етажа, које су под нагибом од 70 до 75°, нису предвиђене за биолошку рекултивацију, па ће се кроз техничку рекултивацију, само

окавати (односно ослободити лабавих комада стене). Ова мера се мора спроводити и током читавог века експлатације ради заштите радника и опреме, који се креће по етажама.

На њему ће се поред (дезинтеграције) дна површинског копа, у оквиру техничке рекултивације извршити остварење пада етажа при чему би се остварио уздужни пад етаже од око 0,5-1% а попречни пад етаже од 2 – 5% ка њеној унутрашњој страни (тј. страни нагиба радне етаже). Пад се изводи ради евакуације површинских вода и ради њене лакше асимилације.

Техничка рекултивација етажних равни подразумева припрему јама за садњу дрвећа. Обзиром да је разбијање скелета извршено још током експлоатације захваљујући минирању са подбушивањем то ће се извршити ручно копање јама уз евентуалну примену експлозива. Јаме ће се у оквиру садње запунити хумусом.

Када се земља наспе и грубо изнивелише, потребно је површински слој обрадити - истањирати. Приликом обраде земљишта добро је додати ђубре, (органиско, хумус, зеолит,..) а затим земљу иситнити (тањирањем или ручно). Обраду и ђубрење земље је најбоље урадити у јесен, оставити преко зиме да промрзне, па у том случају садњу извршити на пролеће. Уколико то није могуће, пожељно је обраду (орање) вршити бар 7-10 дана пре садње.

Кад дође период садње, земљиште треба фино испланирати и почупати евентуални коров ако се у међувремену појавио.

Од укупно деградираних површина (6.1126 m^2) рекултивсаће се све осим косина чији су нагиби већи од 45° , и саобраћајница што износи 8413 m^2 или око 14%.

На основу утврђених климатских услова и ситуације на терену предлаже се да се мере рекултивације на површинском копу реализују паралелно са експлоатацијом.

Биолошкој рекултивацији приступа се по завршетку техничке рекултивације, чији је циљ да се применом одређених мелиоративних и агротехничких мера обнови или бар поправи поремећени екосистем и пејзажна вредност предела. Поред климатских услова, рељефа и надморске висине извођење рекултивације на површинском копу „Варница” карактерише недостатак хумуса. Истражним радовима је утврђено да на простору површинског копа нема хумуса који се може селективно откопати и одложити на посебну депонију који би се по завршетку експлоатације искористио за рекултивацију. Због тога се хумус мора донети са стране.

Имајући у виду неповољну структуру тла за било какву биљну производњу, као најефикаснија и оптимална мера биолошке рекултивације предлага се затрављивање и пошумљавање (садња контејнерским садницама у „јаме“).

Биолошка рекултивација подразумева следеће радње (поправка земљишта; сетву траве; садњу дрвећа и негу).

За рекултивацију путем садње дрвећа и шибља предвиђају се површине под благим нагибима односно укупно 23094 м², а за заснивање травњака предвиђају се берме етажа и прато постројења укупне површине 29619 м².

Избор садног материјала

С обзиром да се највећи део деградираних површина налази у власништву ЈП Србијашуме, избор врста дрвећа и шибља извршиће се на огледним парцелама у сарадњи са овим јавним предузећем. Строго је забрањено уношење у експлоатационо поље инвазивних врста дрвећа.

Избор трава

За подизање засада вештачких ливада треба користити смешу следећих трава у предложеном односу: Жежевица 28%, Црвени вијук 14%, Мачији реп 14%, Талијански љуљ 22%, Црвена детелина 8%, Ливадски вијук 14%.

Оваква смеша трава показала се као најбоља, у пракси, за вршење функције заштите земљишта од ерозије и за побољшање квалитета земљишта.

- 11. Примедба:** Уз Студију су приложени Услови Завода за заштиту природе Републике Србије, издати дана 04.03.2020. под 03 бр. 020-375/3, прибављени за извођење примењених геолошких истраживањима а не за предметни пројекат експлоатације кречњака као техничко-грађевинског камена лежишта „Варница“ код Ражња. Како је наведено у поменутих условима (тачка 4 Решења) за све друге радове/активности на предметном подручју или промене пројектне документације, потребно је поднети нови захтев било је неопходно је прибавити Услове завода за заштиту природе за предметни пројекат.

Одговор: Аутор је грешком изоставио НОВО остварено Решење завода природе за експлоатацију и исто постоји па је унето у измењену и допуњену Студију утицаја на животну средину, број 03 бр. 021-1938/2 од 01.07.2021. год.

12. Примедба: Уз Студију је предато Решење о утврђивању услова за предузимање мера техничке заштите, Завод за заштиту споменика културе Ниш, бр. 189/2-02 од 7.2.2020. године. Ово решење дато је за извођење геолошких истраживања. За пројекат Експлоатација кречњака као техничко-грађевинског камена лежишта „Варница“ код Ражња било је неопходно прибавити нове услове овог Завода.

Одговор: Аутор је грешком изоставио ново остварено Решење завода споменика културе за експлоатацију из Ниша и исто постоји па је унето у измењену и допуњену Студију утицаја на животну средину, број 790 од 25.06.2021. год.

13. Примедба: Уз Студију је приложена Информација о локацији, Одељење за друштвене делатности, општу управу, правне и заједничке послове, Одсек за урбанизам и изградњу, Општине Ражањ. У Информацији о локацији је наведено између осталог и следеће: **„Просторним планом општине Ражањ прописана је обавеза израде плана детаљне регулације за експлоатацију и прераду минералних сировина.**

На основу иницијативе коју је доставио привредно друштво „Инфоплан“ д.о.о. Аранђеловац, као пуномоћник предузећа ЕКСПЛОКАМ Д.О.О. Блаце, Скупштина општине Ражањ донела је Одлуку о изради плана детаљне регулације простора за експлоатацију кречњака на локалитету „Варница“, у општини Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ бр. 29/20) и Одлуку о приступању изради Стратешке процена утицаја на животну средину плана детаљне регулације простора за експлоатацију кречњака на локалитету „Варница“ у општини Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ бр. 29/20).“

Одговор: Како је наведено у Информацији о локацији „План детаљне регулације простора за експлоатацију кречњака на локалитету „Варница“, у општини Ражањ тренутно се налази у фази израде Измене и допуне Одлуке о изради плана детаљне регулације простора за експлоатацију кречњака на локалитету „Варница“ у општини Ражањ („Службени лист општине Ражањ“ бр. 29/20). У складу са законском регулативом Републике Србије, предметна Студија не може да добије сагласност пре добијања сагласности на Стратешку процену утицаја на животну средину и усвајања ПДР простора за експлоатацију кречњака на локалитету „Варница“, у општини Ражањ.

Аутор наводи чињеницу пошто се ради о једном тиму обрађивача који спроводи две паралелне процедуре и то: Инфоплан из Аранђеловца спроводи процедуру израде и усвајања ПДР експлоатације кречњака на локалитету "Варнице" у општини Ражањ са Стратешком проценом утицаја на животну средину ПДР док колеге из Expertteam доо, Београд паралелно раде на изради и комплетној процедури израде и усвајања Студије утицаја на животну средину експлоатације кречњака "Варнице" у општини Ражањ.

Мишљења смо, а након дугогодишње праксе у области праћења развоја лежишта неметаличних минералних сировина у Републици Србији, да овако строго постављени услов се може уподобити са претходно поменутиим ставом који се односи на паралелну процедуру реализације како ПДР и Стратешке процене тако и Студије утицаја на животну средину из чисто практичних разлога. Наиме, како је Одлука о усвајању Плана и Стратешке процене неопходна подлога за завршетак процеса остваривања Експлоатационог права тако је и Решење на Студију утицаја експлоатације кречњака локалитета Варнице на животну средину такође неопходан акт и подлога за експлоатацију па је интенција компаније ЕКСПЛОКАМ доо, Блаце да се оваквим паралелним активностим приближимо и покушамо да нешто скратимо укупну временску дистанцу доласка до коначног – финалног документа а то је Експлоатационо право.

- 14. Примедба:** На страни 3-40 (редно 94 страна) , поглавље 3.5.4.4.1 Рударски отпад, пасус 4: „Рударским отпадом не треба сматрати ни остатак стенске масе, који настаје при експлоатацији и припреми минералне сировине, а који се може искористити за рестаурацију простора или запуњавање површинског копа. Тај остатак стенских маса се у повољним условима уступа или чак продаје другим корисницима”. Шта се дешава са овим материјалом за случај да остане на локацији површинског копа?

Одговор: Ради се о дефиницији рударског отпада када је у питању експлоатација инертног техничко-грађевинског камена, односно када се ради о мањим количинама површинске јаловине која се састоји од хумуса и помешаног стенског материјала, а у процесу припреме искључиво о дробљењу и сејању, дакле без примене хемијских реагенса флотације.

У конкретном случају највеће количине кречњака добијају се из дубинског дела површинског копа, што значи да ће се јаловина која се добија откривањем резерви одлагати на привремено одлагалиште, да би се користила за у процесу рекултивације, а јаловина која се издвоји на решетки додавача примарне дробилице одлагаће се на пројектованом одлагалишту на коти 370 графички прилог број 9, и то ако се не прода као тампон или се не искористи за одржавање интерних саобраћајница у општини Ражањ обзиром да постоји и Уговор о пословно-техничкој сарадњи компаније ЕКПЛОАКАМ доо и општине Ражањ о испоруци одређене количине каменог агрегата за насипање локалних некатегорисаних путева (све појашњено на страни 2-96).

- 15. Примедба:** У Студији се помиње одлагање јаловине, чија ће годишња производња износити 1920 m³, али није приказана локација јаловишта.

Одговор: На графичком прилогу број 9 приказана је позиција одлагалиште јаловине.

16. Примедба: Није разматран утицај сеизмичких таласа на најближи објекат површинском копу, односно на излетнички дом, као ни мере за смањење или елиминисање утицаја на исти. Потребно је допунити Студију овим разматрањима и мерама за смањење утицаја сеизмичких таласа на најближе објекте (излетнички дом).

Одговор: У исправљеној и допуњеној Студији извршена је процена утицаја дистрибуције сеизмичких таласа на најближи објекат – ловачки дом.

17. Примедба: У поглављу 4.11 Уређење одлагање отпада спомиње се отпад од ветротурбина наведено је да ће се атмосферске воде испуштати у путни канал. Да ли је капацитет путног канала.

Одговор: Примедба је у потпуности оправдана, вероватна техничка грешка аутора Студије јер послови на каменолому нису у вези са ветротурбинама па ће се овај пасус у потпуности избацити из Студије и извршити преглед поглавља 4.11.- Уређење одлагања отпада. Отпад који настане при поправкама и сервисирању опреме на механизацији и опреми постројења за припрему (метални и челични делови, пластика, каблови, електрични склопови, рабљена уља) мора се предати акредитованим сакупљачима за те врсте отпада.

Главним рударским пројектом ближе ће се дефинисати димензије самог путног канала.

18. Примедба: У поглављу 8.2 Мере заштите животне средине током изградње постројења за припрему, тачка 2 стоји: „На градилишту обавезно поставити довољан број контејнера за одвојено сакупљање свих врста отпада, а њихово пражњење обезбедити уговором са надлежним Јавним комуналним предузећем“. У Студији није јасно приказано које све врсте отпада могу настати приликом изградње постројења за припрему па тиме ни да ли све врсте може да збрине надлежно јавно комунално предузеће.

Одговор: Примедба је оправдана, обзиром да из овако формулисане констатације произилази да ће се Јавно комунално предузеће бринути за све врсте отпада, што није прихватљиво. Јавно комунално предузеће може да збрињава само одређену врсту отпада. Како приликом изградње постројења за припрему, могу настати следеће врсте отпада:

- комунални отпад – отпад настао у домаћинствима или приликом обављања делатности који је по својствима сличан отпаду из домаћинства;
- грађевински отпад - отпад који настаје приликом изградње, одржавања и рушења грађевинских објеката;

Управљање комуналним и неопасним грађевинским отпадом, сходно Закону о управљању отпадом је обавеза јединице локалне самоуправе. У том смислу Носилац пројекта ће сачинити уговор са надлежним Јавним комуналним. предузећем о преузимању ове врсте отпада и другим овлашћеним оператерима за преузимање отпада генерисаног током изградње постројења за припрему. Тачка 2 ће бити формулисана:

На градилишту обавезно поставити довољан број контејнера за одвојено сакупљање свих врста отпада, а њихово пражњење обезбедити уговором са надлежним Јавним комуналним предузећем и другим правним субјектима са одговарајућим дозволама за прикупљање и транспорт одређене врсте отпада“ (поглавље 9.2. на страни 2-55).

19. Примедба: У тачки 8.3.1., тачка 11, спомиње се отпад од сепаратора уља и масти, док се у другим деловима Студије не спомиње сепаратор уља и масти. Потребно је ускладити наводе у Студији.

Одговор: На самој локацији будућег каменолома неће бити сепаратора уља и масти, тако да су наводи о усаглашености у Студији урађени и усклађени у финалној верзији Студије.

20. Примедба: У поглављу 8. Опис мера за спречавање, смањење и где је то могуће, отклањање сваког значајнијег штетног утицаја на животну средину потребно је ближе дефинисати управљање опасним отпадом, односно како би требало да изгледа складиште опасног отпада, дефинисати потребу за испитивањем опасног отпада и отпада који може бити опасан, и сл, затим дефинисати захтеве за складиштење отпадног уља: нпр. постављање танквана и сл.

Одговор: Опасан отпад јесте отпад који по свом пореклу, саставу или концентрацији опасних материја може проузроковати опасност по животну средину и здравље људи и има најмање једну од опасних карактеристика утврђених посебним прописима које га чине опасним, укључујући и амбалажу у коју је опасан отпад био или јесте упакован. Са опасним отпадом се мора управљати на начин којим се обезбеђује најмањи ризик по угрожавање живота и здравља људи и животне средине, контролом и мерама смањења:

- загађења вода, ваздуха и земљишта;
- опасности по биљни и животињски свет;
- опасности од настајања удеса, експлозија или пожара;
- негативних утицаја на пределе и природна добра посебних вредности;
- нивоа буке и непријатних мириса.

У опасан отпад спадају отпадна коришћена уља, контаминирана амбалажа, зауљене крпице, отпадни акумулатори, отпадни филтери, зауљена вода и разни други.

На локацији на платоу за припрему кречњака биће постављена надстрешница за чување опасног отпада. Опасан отпад се мора чувати “под кључем” и на основу уговора предавати овлашћеном лицу на даљу обраду. На следећој слици дат је пример спремишта опасног отпада.

21. Примедба: У поглављу 9. Програм праћења утицаја на животну средину потребно је:

- ускладити параметре контроле ваздуха у подпоглављима,
- мониторинг земљишта предвидети у складу са Законом о заштити земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 112/2015) и Уредбом о систематском праћењу стања и квалитета земљишта („Сл. гласник РС“, бр. 88/2020).

Одговор: Програм праћења ваздуха одвијаће се на основу члана 22а, Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник РС“, број 11/10, 75/10 и 63/13), у коме су побројани загађивачи који у зонама и агломерацијама у оквиру којих су смештени различити извори емисије загађујућих материја, као што су индустријска постројења и друго и могу се примењивати на предметну локацију, а чији производни процеси могу утицати на ниво загађености ваздуха, здравље људи и/или вегетацију, а за које надлежни органи могу наложити и наменска мерења. На површинском копу ће се вршити мониторинг следећих загађивача:

- укупне суспендоване честице (ТСП);
- укупне таложне материје (УТМ);

Параметри мониторинга земљишта дати су у наредној табели, а дефинисани су Уредбом о граничним вредностима загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту („Сл. Гласник РС“, бр. 30/18 и 64/19) Прилог 1, граничне максималне и ремедијационе вредности загађујућих, штетних и опасних материја у земљишту.

Одговор: На самој локацији будућег каменолома мониторинг свих параметара је описан , у финалној верзији Студије.

После достављања допуњене и дорађене Студије, дана 28.01.2022. године, Техничка комисија је одржала други радни састанак дана 07.02.2022. године. Састанку су претходиле детаљне анализе чланова техничке комисије оних делова Студије које су били предмет измена и допуна на основу споменутог Извештаја о оцени предметне Студије о процени утицаја на животну средину.

Техничка комисија је на одржаном састанку закључила да Студија о процени утицаја на животну средину садржи све елементе на основу којих се може проценити подобност предвиђених мера за спречавање, смањење и отклањање могућих штетних утицаја на стање животне средине на локацији и ближој околини у току реализације пројекта, у случају удеса и по престанку рада пројекта. На основу прегледа и анализе Студије о процени утицаја на животну средину , а у складу са одредбама Закона о процени утицаја на животну средину и Правилника о садржини студије о процени утицаја на животну средину, Техничка комисија је констатовала да је Студија о процени утицаја на животну средину пројекта експлоатације кречњака као ТГК лежишта „Варница“ код Ражња, на деловима катастарских парцела број: 2985, 2983, 2984, 2986, 2980, 2978, 2979, 2991, 2981, КО Мађаре, деловима катастарских парцела број: 4,16, 17, 18, 19, 20 и 21 КО Чубура, 115, 117, 4875 КО Браљина, све у СО Ражањ

усклађена са релевантном законском и подзаконском регулативом, као и са решењем за одређивање обима и садржаја Студије, број 353-02-2064/2021-03 од 08.09.2021. године.

Решење и предметна Студија о процени утицаја на животну средину су саставни део техничке документације, у складу са чланом 18. Закона о процени утицаја на животну средину («Сл. гласник Р.Србије» број 135/04).

Ово решење је коначно у управном поступку.

ПОУКА О ПРАВНОМ ЛЕКУ: Против овог Решења није допуштена жалба. Носилац пројекта и заинтересована јавност могу покренути управни спор подношењем тужбе надлежном суду у року од 30 дана од дана пријема овог решења, односно од дана објављивања у средствима информисања.

 ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Александар Дујановић
Александар Дујановић

Доставити:

- Сектор за надзор и предострожност у животној средини
- Носиоцу пројекта
- Архиви